

አባይ የፖለቲካ ትኩሳት ማስቀየሻ...

ማንደይራድ ኃብተየስ 09-27-17

የኢትዮጵያ የወጭ ግንኙነት ፖሊሲ መሠረት የሚደረገው የአገሪቱን ምጣኔ ሀብታዊ ጠቀሜታና አገራዊ ህልውናን በሚጋገጥ ብለም በማንኛውም አገር የወስጥ ጉዳይ ጣልቃ ባለመገባትና ለህዝቦች ጥቅም በጋራ በመሥራት ላይ ነው። ይህ አኮኖሚክ ዲፕሎማሲን መሠረት ያደረገው የኢትዮጵያ የወጭ ግንኙነት ፖሊሲ ባለፉት አሥርት ዓመታት አገሪቱ ፈጣንና ቀጣይነት ያለው ዕድገት እንድታስመዘግብ በማስቻሉ ከራሷ አልፋ ጎረቤቶቿን መጥቀም እንደቻለች አብነቶችን በማሳየት መጠቃቀስ ይቻላል። ኢትዮጵያ የደባዳቤ ሥርዓትን መግባባት ከጀመረችበት ሁለት አሥርት ዓመታት ወዲህ ፈጣንና ተከታታይነት ያለው ምጣኔ ሀብታዊ ዕድገት በማስመዘገቧ ዜጎቿ ብቻ ሳይሆኑ ጎረቤት አገሮች ጭምር አገሪቱ ካስመዘገበችው ዕድገት በቀጥታ ተጠቃሚ መሆን ችለዋል።

ከቅርብ ዓመታት ወዲህ ኢትዮጵያ ለሁሉም ጎረቤት አገራት ዜጎች እንደሁለተኛ አገር በመቆጠር ከሰሃራ በታች ካሉ የአፍሪካ አገራት ከፍተኛ ቁጥር ያለውን ስደተኞችን ማስጠለል ብቻ ሳይሆን ለስደተኞች ምቹ ሁኔታዎችን በመፍጠር በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት የስደተኞች ኮሚሽን መሳሪያ ተችሯል። ይህ የወጭ ግንኙነት ፖሊሲ ትኩረት ላይ ዋናው ማሳያ ተደርጎ ሊታይ የሚችል ወጠቅ ነው።

በሌላ በኩል የኢትዮጵያ ምጣኔ ሀብት በፈጣን ሁኔታ ማደግ ሲጀምር ከጎረቤት አገራት ጋር በንግድ፣ በባህል፣ በሰላም ማስከበር ወዘተ...ትስስሩ እየጠነከረ መምጣት ጀምሯል። አብነት ኢትዮጵያና ጅቡቲ የጠነከረ ግንኙነት በመፍጠር ዛሬ ላይ አንዷ አገር ለሌላኛዋ የህልውና ምንጭ እስከመሆን ተደርጏል። ጅቡቲ የባህር በሯን ለኢትዮጵያ በሚከራየት ከፍተኛ የወጭ ምንዛሬ ስታገኝ፤ በተመሳሳይ ኢትዮጵያ የተለያዩ የግብርና ወጠቆችን ለጅቡቲ በማቅረብ ተመሳሳይ ጥቅም ማግኘት ችላለች። የተለያዩ የመሠረተ ልማት አወታሮችን ማለትም ዘመናዊ የመንገድ ግንባታ፣ የባቡር መስመር ዝርጋታ፣ የአየር በረራ መስመሮች ማስፋፋት፣ የኃይል አቅርቦት ወዘተ...በሚከተሉት የሁለቱን አገራት ህዝቦች ግንኙነት ከፍተኛ ደረጃ ላይ እንዲደርስ አድርጋለች። ከሌሎች ጎረቤት አገሮች ማለትም ከደቡብ ሱዳን፣ ከሱዳን፣ ከኬንያ እንዲሁም ከሶማሊያ ጋር አካባቢውን በምጣኔ ሀብት የሚያስተሳስሩና የህዝብ ለህዝብ ግንኙነቶችን የሚጠብቁ የተለያዩ መሠረተ ልማቶችን የመንገድ፣ የኃይል አቅርቦት፣ የአካባቢ ሰላም፣ ንግድ ወዘተ...እንዲስፋፋ ኢትዮጵያ ከፍተኛ ጥረት በማድረግ ላይ ነች።

የኤርትራ ህዝብም ቢሆን ኢትዮጵያ ካስመዘገበችው የምጣኔ ሀብት ዕድገት ተጠቃሚ መሆን የቻለበት ሁኔታዎች እንዳሉ ማየት ይቻላል። አምባገነኑ የኤርትራ መንግሥት በህዝቡ ላይ በሚደረገው ከፍተኛ በደል ሣቢያ

በሺህዎች የሚቆሙ ኤርትራውያን ስደተኞች ወደ ኢትዮጵያ ተሰደዋል። አገሪቱ እነዚህን የኤርትራ ስደተኞች አቅም በፈቀደ ሁሉ የተለያዩ ጥቅማ ጥቅሞችን ለምሳሌ፣ የትምህርት እድልን በተመለከተ እስከ ሁለተኛ ዲግሪ ድረስ እንዲሟኑ በሚቀድሙ አጋርነቷን አሳይታለች።

እነዚህ ሁሉ መልካም ነገሮች የሚገኙት ኢትዮጵያ ከምትከተለው የወጭ ፖሊሲ መሆኑን መንገድ አያዳግትም። በተመሳሳይ አትዮጵያ ታላቁን የህዳሴ ግድብ መሠረት ስትጥል አገሪቱ ያለባትን ከፍተኛ የኃይል አቅርቦት እጥረት ለመፍታት እንዲቻል እንዲሁም በተመጣጣኝ ክፍያ ለጎረቤት አገሮች ኃይል በማቅረብ ተጨማሪ የወጭ ምንዛሪ የምትገኝበትን ሁኔታ ታሳቢ በማድረግ ነው። ኢትዮጵያ ወሰን ተሻጋሪ ወንዞች በዓለም አቀፍ ስምምነት መሠረት የሚከተሉት መሆናቸውን ከግንዛቤ በማሰባሰብ የህዳሴው ግድብን ለኤሌክትሪክ ኃይል እንጂ ለመከፋፈል ልማት እንዳልሆነ በተደጋጋሚ አሳውቃለች።

በመሠረቱ ኢትዮጵያ እንደሰዳን ሰፊ የመከፋፈል መሬት የለላት ከመሆኑም በላይ የግድቡ ሥፍራ ወደ ሱዳን ጠረፍ የተጠጋ በመሆኑ የህዳሴው ግድብ ለመከፋፈል ሥራ የማይገለግል አይደለም። ይህን ጉዳይ የኢትዮጵያ ባለሥልጣናት ለሚያስቀምጡት አካላት በተደጋጋሚ አሳውቀዋል። ግብጽና ሱዳን የታላቁ የኢትዮጵያ ህዳሴ ግድብ ፕሮጀክት የ1929 እና 1959 የቅኝ ግዛት ስምምነቶችን የሚጠቅሙ በመሆኑ እንደሚቀበሉት ሰውተውቱ ቆይተዋል። ኋላ ላይ ሱዳን የኢትዮጵያን የወጭ ግንኙነትና የልማት ፖሊሲዎች መርምሮ በመረዳት እንዲሁም ከዚህ ቀደም ከተጠናቀቁት ፕሮጀክቶች ያገኘችውን ጥቅም በመሰላት አቋማን በመሰተካከል ለህዳሴውን የኃይል ማምጫ ፕሮጀክት ድጋፍን እንደምትሰጥ አሳውቃለች። ሱዳን ከኢትዮጵያ ፕሮጀክቶች በተለይ ከተከዘ የኃይል ማምጫ ግድብ ከፍተኛ ጥቅም ማግኘት በመቻሉ የኢትዮጵያ የልማት ሥራዎች አካባቢውን ሊጠቅሙ የሚችሉና የቀጠናውን የኢኮኖሚ ትስስርን የማሳደጉ መሆናቸውን ስትመለከት ለታላቁን የህዳሴ ግድብ ፕሮጀክትም ድጋፍን በተገኘው መደረክ ሁሉ አረጋግጣለች።

የኢትዮጵያ መንግሥት የህዳሴው ግድብ ፕሮጀክትን ይፋ ባደረገበት ወቅት እንደገለጸው አገሪቱ የጀመረችውን ፈጣን የምጣኔ ሀብት ዕድገት ለመሰቀል የሚችለው እየታየ ያለውን ከፍተኛ የኃይል አቅርቦት ችግር መቅረፍ ሲቻል ነው። የአገሪቱ ምጣኔ ሀብት ከግብርና ወደ ኢንዱስትሪ በማድረግ የመቅር ለውጥ ሂደት ወስጥ ከፍተኛ የሆነ የኃይል አቅርቦት እንደሚስፈልግ እውነታ ነው። በመሆኑም የኢትዮጵያ መንግሥት አካባቢን የማይበክሉ ትላልቅ የውኃ ኃይል ማምጫ ፕሮጀክቶችን ለመገንባት በመወሰን እንደ ጊቤ ሦስትና ታላቁ የህዳሴ ግድቦች ያሉ ግዙፍ የኃይል ማምጫዎችን መገንባት ጀመረ። አገሪቱ ከነዚህ ግዙፍ ፕሮጀክቶች የሚጠቅሙት ኃይል አቅርቦት ፍላጎቷን ካሟላ በኋላ ለጎረቤት አገራት በተመጣጣኝ ዋጋ የኃይል ምንጭ በመሆን የቀጠናውን ምጣኔ ሀብታዊ ትስስር ለመሰደግ ጠንክራ እየሰራች ትገኛለች።

ከዚህም ባሻገር አገሪቱ ለጎረቤት አገራት በተመጣጣኝ ዋጋ ከምትቀርበው የኃይል አቅርቦት የወጭ ምንዛሪ ማገኘት ያስችላታል። እንግዲህ ከስድስት ሺህ ሜትር ወይንም የኤሌክትሪክ ኃይል የሚገኝ ጨው ታላቁ የኢትዮጵያ የህዳሴ ግድብ ሲጠፍቀቅ ግብፅና ሱዳን በተመጣጣኝ ዋጋ የኃይል አቅርቦት ከማገኘታቸው ባሻገር የህዳሴው ግድብ የወንዙን ሥነ ምግባራዊ ሁኔታ ማጠበቅ ስለሚችል በየወቅቱ የሚጠየቁትን የወንዙን የወኃ ማጠን በሚከተላቸው ዓመቱን ሙሉ የተመጣጠኑ ፍላጎት እንዲኖረው ያደርጋል።

ኢትዮጵያ ቀድሞ ይዛ የተነሳችው አቋም ሁሉም የአባይ ተፋሰስ አገራት ከወንዙ ተጠቃሚ የሚሆኑበትን ፕሮጀክት ለማንባት እንጂ፣ ኢትዮጵያ ግብፅን ወይም ሱዳንን ወይም ሌላ አገርን ለማውጣት አስባ እንዳልሆነ በትልቁ ለሰሚበት ይገባል። ባለፉት ዓመታት የአባይ ጉዳይ ሳይቀዘቀዝ በተለያዩ ሚዲያዎች ላይ የትኩረት ማከክ ሆኖ አልፏል። ሦስቱ አገራት ኢትዮጵያ፣ ሱዳንና ግብፅ በተከታታይ ጊዜያት ባደረጉት የምክክር ማድረኮች ላይ እንደተስተዋለው የግብፅ ተደራዳሪዎች ይዘዋቸው በሚቀርበት አጓጉል አጀንዳዎች ምክንያት ወይይቶቹ ፈርሶ ሳይሆን የተበተኑበት አጋጣሚ ነበር።

አንዳንድ የግብፅ ፖለቲከኞችና ምሁራን ስለ ህዳሴው ግድብ በቂ ሚጃ ሳይኖራቸው ቀርቶ ወይም ሁኔታውን ሆነ ብለው አንጋደው ለህዝባቸውና ለዓለም ማኅበረሰብ በሚቀረብ ያለባቸውን የፖለቲካ ትኩሳት በአባይ ጉዳይ በሚሻፈሩ ለማክቀየሻነት ሲጠቀሙት የነበረው ጊዜም አልፏል።

ኢትዮጵያ የህዳሴውን ግድብ በተመለከተ ለተፋሰሱ አገራትም ሆነ ለዓለም አቀፍ ማኅበረሰብ በቂ ሚጃዎችን ስታቀርብ ቆይታለች። ግብጽን ጨምሮ ከተለያዩ አገራት የተወጣጣ የቴክኒክ ኮሚቴ እንዲቀርብ ተደርጎ የህዳሴው ግድብ በአካባቢው አገራት ላይ የሚደርሰው ተጽዕኖ ካለ እንዲገመገም ፈቅዳለች። ይህ በሆነበት ሁኔታ አንዳንድ የግብጽ ፖለቲከኞችና ምሁራን ስለህዳሴው ግድብ እንዲህ ያለ እርስ በርስ የሚጠቃሙ ማለጫ በየሚደፈው የሚጠቃሙ በቂ ሚጃ ሳይኖራቸው ነው ብሎ ማክብ የዋህነት ነው።

አንዳንድ ግብጻውያን ፖለቲከኞችና ምሁራን የወሰጡ ችግሮቻቸውን በአባይ ጉዳይ ለሚደብስበስ ሲሉ የላይኞቹ የአባይ ተፋሰስ አገራት በተለይ ኢትዮጵያ በግብፅ ላይ ጫ እያደረገች እንደሆነ በሚመስል ለጨጠ የሚችል ታሪክ ያኔ ሲያወሩም ተደምጠዋል። በእርግጥ የኢንቴሌው ስምምነት በተፋሰሱ አገራት ማከከል ፍትሃዊ የወኃ አጠቃቀም የሚጠየቁን ከመሆኑ በላይ በቀጣይ የቅኝ ገዥ ስምምነቶች ተቀባይነታቸው ያበቃበት የትብብር ማቀፍ ሆኗል።

ያም ተባለ ይህ የኢትዮጵያ ማግኛት ይህን ባለብዙ በሊዩን ዶላር ወጪ የሚጠይቅ ፕሮጀክት እቅድ ሲነድፍ የፋይናንስ ምንጭ እንደሚሆነው የተማካው የህዝብ ድጋፍንና የወሰጥ ገቢን እንጂ ከወጭ የሚገኝ ብድርንም ሆነ ስጦታን እንዳልሆነ ግንባታው ይፋ በሆነበት ወቅት ቃል በቃል ተነግሯል። እናም ግንባታው

ዛሬም ለአፍታ ሳይስተጓጎል የሕዝብ ድጋፍና እገዛ ሳይለየው ቀጥሏል። አባይ ለግብጽ ፖለቲከኞች የፖለቲካ ትኩላት ማስቀየሻነቱም ታሪክ ሆኖ ያልፋል። ...